

Sierteelt in Campania

Snijbloementeelt voor lokale markt

Italië is het vierde belangrijkste sierteeltland in Europa met in 2017 een geschatte exportwaarde van € 319,936,000. Zowat 14.000 bedrijven zijn actief in de productie van snijbloemen en sierplanten met een geschatte oppervlakte van 13.000 ha.

De boomkwekerijoppervlakte bedraagt zowat 20.000 ha met een kleine 11.000 actieve bedrijven. (*) Het gebruik van snijbloemen is nog zeer ingeburgerd bij de Zuid-Italiaanse bevolking vooral bij feestdagen. Het grootste deel van de productie in Campania (regio Napels) is dan ook bestemd voor de lokale markt.

Willy De Geest
Miet Poppe

foto's W. De Geest

(*) Bron: AIPH International Statistics 2016

De regio Campania wordt gedomineerd door de vulkaan Vesuvius. Het is een gebied met een goed klimaat, voldoende regen en goede mineraalrijke gronden die gevoed werden door de lava van de Vesuvius. Het is in deze vruchtbare regio waar van oudsher bloemen werden geteeld voor de inwoners van Rome. Snijbloemen vormen nu nog steeds een belangrijke teelt in deze regio. In de zomers lopen de temperaturen op tot 30 – 35°C met een hoge luchtvochtigheid. De winters gaan tot 0°C. De commerciële teelt van snijbloemen in Campania startte zowat 60 jaar geleden. Het waren meestal kleine groentebedrijven die omschakelden naar sierteelt, voornamelijk snijbloemen voor de lokale markt. Veel had te maken met het feit dat de grondprijzen in deze dichtbevolkte regio begonnen te stijgen en de eerder kleine bedrijfjes verplicht waren om over te schakelen op teelten die een grotere m²-opbrengst genereerden. Maar in Zuid-Italië worden, anders dan in het noorden, ook nog veel snijbloemen gekocht en zeker met de feestdagen.

Momenteel telt Campania zowat 1.500 kwekerijen met een gezamenlijke oppervlakte van 1.000 ha. De regio maakt daarmee 8% uit van de totale Italiaanse oppervlakte aan snijbloemen en sierplanten. De belangrijkste teelten zijn snijbloemen met een accent op ranonkel, anjer en snijgroen maar ook sierplanten worden er geteeld. De gemiddelde oppervlakte van een kwekerij ligt dus onder de halve hectare. De ruimtelijke ordening laat in Campania veel te wensen over en vormt een uitzondering in Italië. De woningbouw is weinig aan regelgeving gebonden, er zijn dan ook geen zones gereserveerd voor land- of tuinbouw. Heel wat bedrijven zijn dan ook ingesloten door bebouwing. Expansie is moeilijk en duur want men moet de competitie aangaan met de woningbouw. Is de controle op de woningbouw bijna nihil dan is er anderzijds heel wat controle op de serrebouw, iets wat de lokale tuinders niet goed begrijpen.

Aan vergunningen m.b.t. waterwinning en -lozing worden geen hoge eisen gesteld omdat de regio voldoende water krijgt in de winter en in het

Catello Cafiero wil de eerder traditionele coöperatieve Flora Pompei omvormen tot een modernere Cash&Carry

voorjaar. Maar de klimaatverandering dwingt bedrijven ook om meer te gaan investeren in opvang van regenwater. De regenbuien worden korter maar heviger en hierop zijn de serredaken met hun te klein afvoerdebiet meestal niet voor uitgerust.

Het grootste deel van de productie is bestemd voor de (lokale) Italiaanse markt maar ook deze bedrijven zijn op zoek naar nieuwe teelten en een gevarieerder en completer aanbod om de stijgende concurrentie van de import aan te kunnen.

Cooperativa Flora Pompei

Zowat 400 bedrijven commercialiseren hun producten via de coöperatieve Flora Pompei, opgericht in 1978. De coöperatieve werkt op lokale basis met de detailhandel maar ook met groothandelaars over gans Italië. De brede Napolitaanse regio telt ongeveer 3mln mensen. Naar eigen zeggen zijn er 2.000 klanten geregistreerd in de database waarvan 85% retailers. De coöperatieve waakt erover dat er een goede dialoog bestaat met de klanten om het aanbod steeds aan te passen aan de vraag van de markt. Toch stelt manager Catello Cafiero dat de bedrijven in Campania vrij op zichzelf gericht zijn en nog vrij individueel denken en handelen, wat een probleem blijft. Een uitzondering hierop vormen de bedrijven die zich op de export richten en wel gezamenlijke afspraken moeten maken om een kritische massa

aan soorten en variëteiten volgens standaard kwaliteitsnormen op de internationale markt te kunnen plaatsen.

De politiek van Cooperativa Flora Pompei bestaat er in ieder geval in om een breed sortiment aan te bieden dat beantwoordt aan interne kwaliteitsnormen. Dit resulteerde in een eigen 'Campania Flowers' standaard die naast kwaliteitsnormen, ook de producten uit de regio een eigen identiteit geven.

De markt van Flora Pompei is al 40 jaar lang vanaf dinsdag elke werkdag open van 4.00 u tot 8.00 u en dit gedurende 300 dagen per jaar. Dit vraagt toch heel wat inzet van leveranciers en kopers en manager Catello Cafiero zou het marketingconcept van Flora Pompei willen wijzigen naar een meer hedendaags systeem van Cash&Carry waarbij in de namiddag wordt aangeleverd en die de volgende dag vanaf 7.00 u geopend is.

Anthurium en Hydrangea

Het bedrijf van Gerardo Cannavacciuolo uit Gagnano is naar lokale normen met zijn 1,5 ha een groot bedrijf. Om te kunnen uitbreiden waren heel wat financiële inspanningen nodig. Het bedrijf startte in 1974 met Anthurium, schakelde over naar Gerbera maar omwille van een sputterende markt werd in 2008 weer overgestapt naar Anthurium. Het verschil is dat er nu heel veel soorten

Marktklaar maken van Anthurium bij Gerardo Cannavacciuolo

Hydrangeaproductie bij Gerardo Cannavacciuolo

Curcuma Alismatifolia op de kwekerij van Leopoldo Del Gaudio

en kleuren in productie zijn, 35 in totaal. Het is noodzakelijk om de klant te blijven boeien. Anthura bv is leverancier van het plantmateriaal en het bedrijf levert ook heel wat teelttechnische kennis, noodzakelijk omwille van het brede sortiment.

Zoals overal in de tuinbouw, is het vinden van arbeidskrachten in Italië geen sinecure. Gerardo Cannavacciuolo heeft 7 vaste arbeiders in dienst of 1 arbeider per 1.500m². Drie arbeiders zijn Italianen, de overige werknemers komen uit Albanië. Eén arbeider kost de werkgever maandelijks 1.700 euro.

Groeiend in het sortiment van Gerardo is de teelt van *Hydrangea macrophylla* voor de snij. De *Hydrangea* komt veel voor in de tuinen in Campania en nu wordt deze ook steeds populairder op trouwpartijen. De relatief korte houdbaarheidsperiode van 3 à 4 dagen vormt dan ook geen probleem. Belangrijkste kleuren zijn wit en roze. Qua rendabiliteit is deze teelt vergelijkbaar met *Anthurium* zegt Gerardo maar teelttechnisch, vooral naar koude-inductie voor bloei in de lente, is de teelt heel anders. Er wordt volgens Cafiero in deze teelt gediscussieerd over teeltduur i.f.v. aantal bloemen: korte teelt maar minder bloemen of langere teelt (koude-inductie) met meer bloemen.

Curcuma Alismatifolia

Ook het bedrijf van Mr. Leopoldo Del Gaudio de voorzitter van de coöperatie Flora Pompei produceert uitsluitend snijbloemen. De kwekerij bestaat uit meerdere kleine sites met oppervlaktes gaande van 4000 m² tot 100 m². De teelt richt zich op *Curcuma alismatifolia* als nieuwe teelt en gladiolen. Dankzij de vruchtbare as van het vulkanische gebied rond Pompei dat ondiep in de grond zit, is de grond er zeer vruchtbaar.

Knollen worden vanaf januari in warme kamers (18°C) geforceerd waarna ze als jonge planten op het bedrijf geleverd worden en meteen in de serre worden geplant. Planten op het bedrijf gebeurt vanaf begin maart voor de vroege soorten tot begin juni voor de late soorten. De combinatie van vroege en late soorten geeft een productie van begin mei tot eind oktober. De planten leveren een zestal bloemen af per plant. Voordeel van *Curcuma* is dat er slechts één keer in het seizoen geplant moet worden. Uitzonderlijke variëteiten kunnen zelfs meerdere jaren in productie blijven, maar vaak is de toename aan ziektegevoeligheid de limiterende factor. In totaal heeft het bedrijf een twintigtal verschillende variëteiten in productie, allen verschillend naargelang kleur, aantal

bloemen, en vroege of late bloei.

De grootste bedreiging voor de productie is *Colletotrichum*, beter gekend als 'black spot fungi' die ook bananen aantast. Deze aantasting komt steeds meer voor in de teelt en vormt een groot probleem. Momenteel is bestrijding enkel mogelijk door zieke planten weg te nemen. Daarnaast is *Botrytis* een probleem wanneer de plant in bloei komt.

Afzet en kwaliteitseisen

De afzet verloopt logischerwijs via de Cooperativa FloraPompei. Het label van de coöperatieve kan door alle leden vrij gebruikt worden op voorwaarde dat aan de kwaliteitsnormen die Flora Pompei bepaald heeft, voldaan wordt. Er worden hiervoor geen lastenboeken of strenge regels opgesteld. Het zijn de kopers die hier bepalen wat zij betalen voor de geleverde kwaliteit. Men gaat er dus van uit dat wat zij kopen, voldoet aan hun eisen. Eventuele klachten worden persoonlijk tussen de klant en de betrokken teler behandeld. De coöperatieve biedt ledenondersteuning door algemene marktopvolging uit te voeren en relevante informatie via een nieuwsbrief aan de leden te communiceren. ■